

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Kárpáti Miklós ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, dr. Karas Monika jogtanácsos által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében, a Fővárosi Bíróság 27.P.24.578/2006/3. számú ítélete ellen az alperes részéről 4. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 22.500 (huszonkettőezer-ötszáz) forint fellebbezési költséget, valamint a Magyar Államnak külön felhívásra 45.000 (negyvenötezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság ítéletével - a felperes keresetének részben helyt adva - megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes jóhírnevét azzal, hogy az általa kiadott ... című lap ...-i számában „...” címmel megjelent írásában valótlanul azt közölte, hogy a cionizmus rasszista, arabgyűlölő változata, e szellemi áramlat a ...ig ér. Az alperest eltiltotta a további jogsértéstől, és kötelezte, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 8 napon belül közölje a sérelmes cikkel azonos helyen és betűszedéssel, kommentár nélkül az ítélet teljes rendelkező részét, továbbá 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 750.000 forint kártérítést és ezen összeg után 2006. szeptember 15. napjától a kifizetésig járó, az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak az illetékhivatal külön felhívására 45.000 forint eljárási illetéket.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak 45.000 forint eljárási illetéket. Egyéb költségekről úgy rendelkezett, hogy azt a felek maguk viselik.

Az ítélet indokolásában az elsőfokú bíróság a Ptk. 75., a Ptk. 78. §-a, a Pp. 164. § (1) bekezdése, a Pp. 206. §-a, a Legfelsőbb Bíróság PK 12. és PK 14. számú állásfoglalása alapján a szöveg tartalmi elemzésével megállapította, hogy az a kijelentés, miszerint a cikkben utalt szellemi irányzat bizonyos szervezeteken keresztül elér a felperesi társasághoz, értéktartalommal bír, nem pusztá vélekedés, hanem tényállítás, amelyet az alperesnek kell bizonyítania. Az alperes által felajánlott bizonyítás nem volt alkalmas a közlés alátámasztására, nem igazolta, hogy a felperesi szervezet köthető lenne a többi utalt szervezethez, illetve, hogy egy rasszista, arabgyűlölő, cionista szellemi áramlat része lenne. Az valóban elfogadható, hogy meghaladja a polgári peres bíróság hatáskörét az abban való állásfoglalás, hogy a felperesi szervezet milyen szellemi áramlathoz tartozik, azonban az vizsgálható, hogy az alperesi szerző létező tényadatok alapján köti-e a felperesi szervezetet egy adott szellemi irányzathoz. Amennyiben erre nézve objektív bizonyíték nem áll rendelkezésre, a kapcsolatrendszerre utalás jogsértő jellege megállapítható, mivel kétségtelenül sértő egy politikai elemzéseket készítő gazdálkodó szervezet részére, ha olyan szellemi irányzathoz kötik, mégpedig alaptalanul, amely a társadalom többsége által elítélt nézetrendszert foglal magába. Hivatkozott az elsőfokú bíróság a felperes tagjának csatolt nyilatkozatára, amellyel ellentétes tartalmú bizonyítékot az alperesnek kellett volna a bíróság elé tárni. ... cikke ilyen bizonyítékként nem volt figyelembe vehető, mert egyrészt nem tagja a felperesi gazdálkodó szervezetnek, másrészt azt, hogy a felperesi szervezet tagjai vállalnak-e szellemi közösséget az egykori ... társaságbeli alapítói minőség miatt ...val, azt az alperes és a bíróság sem ítélni meg. A becsatolt iratanyagban nem volt fellelhető a felperes tagjaitól származó, és arabgyűlöletről, rasszizmusról tanúskodó nyilatkozat. Olyan pedig különösen nem, amelyet a felperesi szervezet nevében eljárva tettek meg. Erre tekintettel az alperesi állítás valóságtartalmát nem bizonyította az alperes, ezért az elsőfokú bíróság megállapította a jogsértés megvalósítását, és a felperes által igényelt objektív szankciókat is alkalmazta.

A nem vagyoni kártérítési igényt azonban csak részben találta alaposnak. Kifejtette, hogy nem igényel különösebb bizonyítást az, hogy rasszizmussal, arabgyűlölettel vádolni egy politikai elemzéseket végző, a megrendelésekből élő gazdálkodó szervezetet, az számára a mindennapi életben hátrányt jelent, alkalmas a vele szembeni közbizalom megingatására. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette azt is, hogy az alperesi lap véleményformálásra alkalmas fejezetében jelenítette meg sérelmezett módon a felperest. Mindezekon túlmenően a felperes egyéb bizonyítékokra nem hivatkozott, köztudomásúnak más tény a bíróság nem tekinthetett. Figyelembe vette azt is az elsőfokú bíróság, hogy széles társadalmi körben elítélt jellegű kijelentésekre került sor, illetve azt is, hogy egy terjedelmes publicisztika kis részéről van szó, amely a felperes személyét érintette, azonban az egész írás nem róla szólt.

A késedelmi kamatról a Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint határozott, a perköltség viseléséről pedig a Pp. 81. § (1) bekezdésének megfelelően rendelkezett az elsőfokú bíróság.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte. Fellebbezése indokolásában előadta, hogy az alperesi cikk azt tartalmazta, hogy a cionizmusnak létezik rasszista, arabgyűlölő változata is. Az alperes szerint ez a kijelentés vélemény, mivel szellemi áramlatok elemzése alapján állapította meg azt a szerző. A szöveg akként folytatódott, hogy pillanatnyilag ez a változat a leghangosabb és ez a szellemi áramlat „az ... berkeiből és holdudvarából a ... , a ..., a ... című internetújság, a ... folyóirat, az ... és egyéb orgánumok érintésével a ...ig és így - közvetve - egészen a mai ...-ig ér.” Ez nem tekinthető másnak, mint a szerzők és szervezetek gondolatai bírálatának, tehát véleményalkotásnak. A perben igazolta, hogy a felperesi társaság két alapítója ... és ... alapító tagjai a ... nak is, amely honlapján olyan cikket jelentettek meg, amelyben azt taglalták, hogy a „mai civilizált világ, a felvilágosodás örökségét továbbvivő, azt kiérlelő nyugat” magasabb rendű, mint az iszlám vallás, amely „párbeszédre sem érdemes.” Kétségtelen, hogy a cikk szerzője, ..., azonban abból a tényből, hogy vele egy társaság alapításával a felperesi társaság alapító igazgatói szellemi-ideológiai közösséget vállaltak, kifejthető az az álláspont, hogy nevezettek is egyazon szellemi áramlat tagjai, amely az ő személyiségükön keresztül szükségképpen elér a felperesi társaságig is.

Kifogásolta, hogy a felperes nem sérelmezte annak közlését, hogy a felperesi szervezet a többi utalt szervezethez köthető, ezért ennek bizonyítása nem hiányolható. Ezzel túlterjeszkedett az elsőfokú bíróság a kereseti kérelmen.

Tévesnek tartotta azt az elsőfokú ítéletben, hogy az alperesnek bizonyítania kellett volna azt, hogy a felperes tevékenysége a megjelölt szellemi áramlat szellemében folyik. Erre a szövegrészben nincs utalás. Mindezek alapján jogalap nélküli a jogsértés megállapítása.

A nem vagyoni kártérítés megítélését jogsértőnek tartotta jogalap hiányában, illetve a felperes semmilyen bizonyítást nem ajánlott fel az összepszerűség és az ok-okozati összefüggés igazolására. Okszerűtlenül fogadta el a bíróság azt a felperesi hivatkozást, hogy olyan megrendelésekből él, amelyek során politikai gazdasági elemzéseket végez, és csökkent a bizalom ebben a körben iránta, ugyanis ez a hivatkozás vagyoni kártérítési igényt vonhat maga után, és ebben a körben a felperesnek kell bizonyítást előterjesztenie. A nem vagyoni kárigény bekövetkezte körében bizonyítás nem folyt, a megállapított kártérítés pedig magasabb a bírói gyakorlat által kialakított és a köztudomású tényekre alapított kártérítés mértékén. A köztudomású tényekre a felperes nem alapíthatja igényét, ugyanis a politikai élet aktív résztvevője, tv-műsorok rendszeres szereplője, véleményét több fórumon fejti ki, ezért a társaság megítélése szubjektív, attól függ, hogy a véleményalkotó egyetért-e a felperes elemzéseivel, ezért nem lehet köztudomású ténynek tekinteni, hogy az esetleges jogsértéssel olyan kárai keletkeztek a felperesnek, amelyek kompenzálására pénzbeli kiegyenlítés szükséges.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése szerint a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálhatta felül. Ebben a körben eljárva megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján helyesen állapította meg a tényállást, melyre alapított jogi következtetésével és döntésével a Fővárosi Ítéltábla is egyetértett, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése és a Pp. 254. § (3) bekezdése alapján helybenhagyta, annak helyes indokaira is tekintettel.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének felülbírálatánál a következő rendelkezéseket vette alapul.

Az Alkotmány 61. § (1) bekezdése a Magyar Köztársaság területén mindenki számára biztosítja a szabad véleménynyilvánítás jogát. Ugyanakkor az Alkotmány 59. § (1) bekezdése szerint mindenkit megillet a jóhírnév védelméhez való jog is.

A Ptk. 78. §-a rendelkezik a jóhírnév védelméről, eszerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényről állít, vagy híresztel. Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozatában úgy fogalmazott, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi. A 36/1994. (III. 24.) AB határozat értelmében a véleménynyilvánítás szabadsága mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, függetlenül a közlés módjától és értékétől, erkölcsi minőségétől és többnyire valóságtartalmától is. Fokozott védelmet élveznek az olyan értékítéletek, amelyek a közügyekre vonatkozó vélemények ütközésében kapnak hangot, még akkor is, ha esetleg túlzóak és felfokozottak.

A szabad véleménynyilvánításhoz való jog tehát olyan kiemelkedő jelentőségű alapjog, amely csak kivételesen indokolt esetben korlátozható. A véleménynyilvánítás szabadsága mellett a jóhírnév védelméhez fűződő jogot is alkotmányos védelem illeti meg, és ez utóbbi a véleménynyilvánítás szabadságának külső korlátját képezheti. A jóhírnév védelme abban az esetben indokolt, ha a sérelem objektív valótlanságot tartalmazó tényállítás útján, vagy valós tények hamis színben való feltüntetésével valósul meg. A vélemény, bírálat vagy értékítélet pedig akkor jóhírnevet sértő, ha közvetlenül vagy közvetve valótlan tényállítást tartalmaz, illetve ha a véleménynyilvánítás a Ptk. 5. § (2) bekezdésében, valamint a 4. § (1) bekezdésében rögzített határokat túllépi, kifejezőmódjában aránytalanul túlzó, indokolatlanul bántó, sértő, megfélemlítő. Ugyanis bármilyen jog csak a társadalmi rendeltetésével összhangban gyakorolható, és ennek során a fél a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeinek megfelelően köteles eljárni. Abban az esetben pedig, ha a véleménynyilvánítás, értékítélet önkényes, nem felel meg az emberi gondolkodás, ítéletalkotás elemi szabályainak, akkor nem elégíti ezeket az elvárásokat és így túllépi a szabad véleménynyilvánítás határait.

A személyiségi jogi perekben is alkalmazandó a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalása, amely szerint a közléseket a maguk egészében kell vizsgálni, az

egymással összetartozó részeket összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél figyelemmel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A másodfokú bíróság kiemeli, hogy egy véleménynyilvánítás abban az esetben lehet indokolt, ha mögötte olyan valós tények sorakoznak fel, amelyekből levonható az adott következtetés.

Az általánosságban alkalmazandó rendelkezések tükrében a másodfokú bíróság a perbeli jogvita elbírálásánál az alábbiak szerint alakította ki álláspontját.

A perbeli cikk szerzője azt állította, hogy a cionizmus rasszista, arabgyűlölő változatát megtestesítő lehangosabb szellemi áramlat a felperesig ér.

Az alperes arra hivatkozott a perben, hogy a felperes képviselőjében eljáró személyek nyilatkozatai, cikkei igazolják a szerző véleményében foglaltakat, illetve a társaság képviselőinek személyes kapcsolatait, egy alapítványban más személyekkel való részvételük megalapozza a felperes által a per tárgyává tett közlést.

A lefolytatott bizonyítási eljárás anyaga alapján megállapítható volt, hogy az alperes nem támasztotta alá hitelt érdemlő módon, hogy a közlés valóságossal bír, a becsatolt okiratok nem igazolták, hogy a felperes nevében eljáró képviselők olyan nyilatkozatokat tettek, amelyekre alapítottn a sérelmezett vélemény megfogalmazható volt. Még a felperes képviselő és tevékenységét megtestesítő természetes személyek részéről sem volt bizonyított olyan nyilatkozat, magatartás, amely indokoltá, megalapozottá tette volna a megjelölt szellemi irányzattal való azonosítást.

A perben a becsatolt cikkek tartalma sem támasztotta alá a perbeli közlés megjelentetésének indokoltságát.

Az alperes olyan áttételes személyi összefonódásra hivatkozott, amely alapján szintén nem lehetett olyan következtetést levonni, hogy ezen keresztül a felperes összefüggésbe hozható lenne a megjelölt szellemi irányzattal.

Önmagában a felperesi alapítók egy alapítványon keresztül fennálló személyes a kapcsolata nem teszi indokoltá a per tárgyává tett jelzők használatát a felperes személyével összefüggésben.

A cikkben tehát egy olyan következtetés került megfogalmazásra, amely kiindulópontjának objektív valóság alapját és az erre épített logikai láncot az alperes az eljárás során nem tudta igazolni.

Mindezek alapján megállapítható volt, hogy az alperes mindenfajta ténytartalom nélkül hozta összefüggésbe a felperes személyét egy olyan társadalmi jelenséggel, eszmei irányzattal, amelyet a társadalmi közfelfogás negatívan értékel. Az igényt érvényesítő személynek valós ténybeli alap nélkül szélsőséges nézeteket valló személyekkel történő egy sorba helyezése pedig személyiségi jogot sértő, mint ahogy ebben a kérdésben már a Legfelsőbb Bíróság állást foglalt egy eseti döntésében. (Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.157/2001/5.)

A fentiekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a jogsértést a Ptk. 84. § (1) bekezdésének a) pontja szerint. A jogsértés megállapítására tekintettel helytállóan rendelkezett az elsőfokú bíróság objektív jogkövetkezményként a Ptk.

84. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a további jogsértéstől való eltiltásról és a c) pont szerint az elégtételadásról.

A nem vagyoni kártérítési igény vizsgálatánál helytállóan vette figyelembe az elsőfokú bíróság a Ptk. 84. § (1) bekezdésének e) pontját, a Ptk. 355. § (1) és (4) bekezdésében foglaltakat, amelyek értelmében a nem vagyoni kártérítés az adott személyiség értékminőségében bekövetkezett csökkenés ellensúlyozására hivatott, mértékének pedig ahhoz kell igazodnia, hogy ez a személyiséget jellemző helyzet milyen mértékű kedvezőtlen irányú változást idézett elő a jogsérelmet szenvedett félnél. Tehát azt kell vizsgálni, hogy a jogsértő magatartás mennyiben eredményezett az adott személyről kedvezőtlen értékítéletet, mennyiben hatott ki negatívan a társadalmi megítélésére. A kártérítés általános szabályainak megfelelően a nem vagyoni kártérítés esetében is vizsgálni kell a jogellenes, felróható magatartást, olyan hátrány bekövetkezését, amely csak nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható és a kettő között okozati összefüggésnek kell fennállnia.

A másodfokú bíróság kiemeli azt, hogy jogi személy és természetes személy között a jogszabály nem tesz különbséget, a személyiségvédelem ugyanolyan mértékben illeti meg őket.

Megállapítható volt, hogy a jogsértő közlés a felperes tevékenységi körét támadta, fő tevékenységét érintette és a felperest ilyen módon hozta összefüggésbe egy társadalmilag elítélt szélsőséges nézetrendszerrel, annak képviselőjével. Ennek alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította azt meg, hogy a közlés alkalmas volt a felperessel szembeni bizalom megingatására, a felperes hitelének rontására, amely a Pp. 163. § (3) bekezdése szerint köztudomású tényként hátrányt okozott a felperes számára, és indokoltá teszi a nem vagyoni kártérítés megítélését.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 206. § (3) bekezdésének megfelelően mérlegelte a rendelkezésre álló adatokat és helyesen állapította meg annak alapján a nem vagyoni kártérítés összegét, figyelemmel a közlés nyilvánosságára, a jogsértés tárgyi súlyára és arra, hogy a jogsértés a felperes fő tevékenységi területét érintette. Az alperes fellebbezésében pedig nem adott elő olyan körülményt, indokot, amely az elsőfokú bíróság által megállapított nem vagyoni kártérítés összegének felülmérlegelésére alapot adott volna.

A másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban felmerült költségről a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 78. § (1) bekezdése szerint határozott, tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésére és a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ában foglaltakra.

Budapest, 2007. október 16.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s. k.

a tanács elnöke

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k. . Győriné dr. Maurer Amália s. k.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő